

Forslag

til

Lov om svangerskabsafbrydelse m. v.

Fremsat den 4. maj 1972 af *Per Dich, Kurt Brauer, Poul Dam, Kristine Helberg og Morten Lange.*

§ 1. En kvinde, der er bosat her i landet, kan få sit svangerskab afbrudt, såfremt hun efter rådgivning om samfundets hjælpeforanstaltninger for familie og børn fastholder ønsket om svangerskabsafbrydelse.

Stk. 2. Hvor der er alvorlig fare for kvindens liv eller helbred, kan svangerskabsafbrydelse foretages, uden at kvinden er bosat her i landet.

§ 2. Svangerskabsafbrydelsen skal foretages inden udgangen af 12. svangerskabsuge, dersom ikke ganske særlige hensyn taler for en forlængelse af denne frist.

Stk. 2. Svangerskabsafbrydelsen må, medmindre den er begrundet med en alvorlig fare for kvindens liv eller helbred, ikke finde sted, før følgende betingelser er opfyldt:

1) Kvinden skal ved ansøgning om svangerskabsafbrydelse henvende sig til den stedlige mødrehjælpsinstitution, hvor hun grundigt skal orienteres om de hjælpeforanstaltninger, samfundet kan yde, såfremt hun gennemfører svangerskabet. Ved samme lejlighed skal hun af en læge orienteres om indgrebets art. Der skal herefter gives kvinden tid til grundigt at overveje, om hun fastholder sit ønske om svangerskabsafbrydelse. Hvis hun ønsker indgrebet foretaget, skal kvinden herefter inden 7 dage på mødrehjælpens begæring modtages på det sygehus (sygehusafdeling), hvorunder hun hører.

2) Er kvinden under 18 år og ugift eller umyndiggjort i personlig henseende, skal der så vidt muligt indhentes en skriftlig erklæring fra forældremyndighedens indehaver, henholdsvis værgen, men pågældendes samtykke kræves ikke. Beslutning om indgreb kan ikke træffes uden kvindens samtykke.

3) Er kvinden på grund af sindssygdom, åndssvaghed eller af andre årsager ude af stand til at forstå betydningen af indgrebet, kan begæringen om dette fremsættes af en hertil efter indstilling af de sociale udvalg beskikket særlig væрге. Der skal dog foreligge tungtvejende argumenter fra værgens side for, at indgrebet kan ske uden den pågældende kvindes samtykke. Værgens indstilling skal godkendes af Mødrehjælpens Samråd.

4) Kvindens ægtefælle eller samlever skal, såfremt særlige hensyn ikke taler herimod, have lejlighed til, inden beslutning træffes, at orienteres om samfundets hjælpemuligheder for familie og børn og om indgrebets art. Såfremt kvinden er gift, skal om muligt skriftlig erklæring indhentes fra ægtefællen, men pågældendes samtykke behøves dog ikke.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter regler om behandlingen af anmodninger om svangerskabsafbrydelse og om tilladelse til svangerskabsafbrydelse.

§ 3. Afbrydelse af svangerskab må kun foretages af en autoriseret læge på et af statens eller kommunens sygehuse eller på et privat sygehus, der modtager offentlig støtte, eller på hvilket patienter indlægges for offentlig regning.

Stk. 2. Hvor der er alvorlig fare for kvindens liv eller helbred, kan bestemmelse om svangerskabsafbrydelse træffes af sygehusets overlæge i samråd med kvinden, medmindre ganske særlige omstændigheder taler herimod.

Stk. 3. Nægter overlægen på det sygehus eller den sygehusafdeling, hvorunder kvinden hører, at foretage indgrebet, skal han henvise hende til vedkommende mødrehjælpsinstitution, der kan lade hende ind-

lægge på et andet sygehus. Også i andre tilfælde kan mødrehjælpsinstitutionen godkende, at indgrebet foretages på et andet sygehus, såfremt særlige hensyn til kvinden taler derfor.

§ 4. Udgifterne i anledning af svangerskabsafbrydelse afholdes efter de gældende regler for almindelig sygdomsbehandling.

§ 5. Der kan af staten ydes kommuner eller private foreninger eller organisationer, som påtager sig organiseringen og driften af et oplysningsarbejde over for befolkningen om seksualhygiejne, refusion af udgifterne herved.

Stk. 2. Udgifterne ved ydelsen af de i stk. 1 nævnte statstilskud afholdes ved bevilling på de årlige finanslove.

§ 6. Svangerskabsforebyggende midler må kun forhandles, såfremt de er godkendt af sundhedsstyrelsen. Godkendelsen kan bl. a. betinges af, at midlerne kun forhandles fra apoteker eller udsalgssteder, der er godkendt af embedslægen efter forhandling med politiet.

Stk. 2. Erhvervsmæssig undersøgelse af urinprøver med henblik på påvisning af svangerskab må kun foretages af læger og apotekere samt af personer, som sundhedsstyrelsen autoriserer hertil.

§ 7. En læge, der afbryder en andens svangerskab i strid med § 3, stk. 1, straffes med bøde.

Stk. 2. Den, som uden at være læge afbryder en andens svangerskab, straffes med fængsel indtil 4 år, medmindre højere straf er forskyldt efter borgerlig straffelov.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 finder tilsvarende anvendelse på den, der bistår ved den pågældendes virksomhed.

Stk. 4. Overtrædelse af bestemmelserne i § 6 eller af vilkår, der er fastsat for godkendelse efter § 6, stk. 1, straffes med bøde.

§ 8. Den, som til andre end sygehuse sælger genstande eller stoffer, der må antages at være bestemt til afbrydelse af svangerskab, eller i øvrigt mod vederlag stiller sådanne genstande til rådighed, straffes med bøde, hæfte eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 4 år.

§ 9. Overtrædelser, der begås af uagtsomhed, straffes ikke efter denne lov.

§ 10. Loven træder i kraft ved stadfæstelsen.

Stk. 2. Lov nr. 120 af 24. marts 1970 om svangerskabsafbrydelse m. v. ophæves.

Stk. 3. § 6 a i lov nr. 200 af 8. juni 1966, som ændret ved lov nr. 120 af 24. marts 1970, ophæves.

§ 11. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget.

I. Almindelige bemærkninger.

Lovforslaget svarer indholdsmæssigt stort set til de forslag til lov om ændring af den tidligere gældende lov om foranstaltninger i anledning af svangerskab m.v., som fremsattes af medlemmer af socialistisk folkeparti i 1966-67, 1967-68, 1968-69 og 1969-70. I folketingsåret 1969-70 fremsattes forslaget den 16. oktober 1969 (till. A. sp. 699) og kom til 1. behandling den 6. november 1969 (forhandlingerne sp. 1001). Samme dato (6. november 1969) fremsatte justitsministeren forslag til lov om svangerskabsafbrydelse m. v. (till. A. sp. 1085), som kom til 1. behandling den 21. november (forhandlingerne

sp. 1438). Begge forslagene henvistes til behandling i et udvalg, som den 5. marts 1970 afgav betænkning over det af justitsministeren fremsatte lovforslag (till. B. sp. 554). Et mindretal stillede i betænkningen et ændringsforslag, som stort set svarede til det af SF fremsatte lovforslag. Ændringsforslaget forkastedes ved 2. behandling, der fandt sted den 11. marts 1970 (forhandlingerne sp. 4133). Justitsministerens lovforslag vedtoges med enkelte ændringer ved 3. behandling den 18. marts 1970 (forhandlingerne sp. 4418), jfr. nu lov nr. 120 af 24. marts 1970 om svangerskabsafbrydelse m. v.

Af hensyn til systematikken i den gældende lov

om svangerskabsafbrydelse m. v. — som bl. a. byg-
ger på en sondring mellem svangerskabsafbrydelse
uden tilladelse og efter tilladelse — er det foretruk-
ket at fremsætte nærværende lovforslag som forslag
til en ny lov om svangerskabsafbrydelse m. v. til
afløsning af den gældende lov fremfor som forslag til
lov om ændring af denne.

II. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Paragraffen, der træder i stedet for den gældende
lovs §§ 1-4, indeholder forslaget hovedregel, at en
kvinde efter rådgivning frit, hvis hun ønsker det,
kan få sit svangerskab afbrudt.

Til § 2.

Den foreslåede § 2 omhandler de betingelser, som
samfundet stiller, for at kvinden i henhold til forsla-
gets § 1 kan få sit ønske om svangerskabsafbrydelse
opfyldt.

Svangerskab, der er opstået efter overgreb mod
kvinden eller ved anden ulovlig handling, indgår
under denne paragraf, og den særlige etiske indika-
tion opretholdes ikke særskilt. Der er her især taget
hensyn til, at dokumentation af en kriminel hand-
ling kan tage for lang tid i forhold til indgrebets
rimelige frister. En rådgivning vil i øvrigt ofte netop
i disse tilfælde være ønskelig. De nævnte tilfælde må
dog gøre krav på, at særlige hensyn kan tages.

Den i stk. 1 fastsatte tidsfrist svarer til fristen i
lovens § 6.

Stk. 2, nr. 1, giver nærmere vejledning om frem-
gangsmåden ved ansøgning om svangerskabsafbry-
delse og træder i stedet for den gældende lovs § 5,
stk. 4.

Stk. 2, nr. 2, 3 og 4, svarer med visse ændringer
til den gældende lovs § 5, stk. 2, § 5, stk. 1 og § 5,
stk. 3.

ad stk. 2, nr. 1. Mødrehjælpen må fastsætte
nærmere retningslinjer for den her angivne oriente-
ring. Den bør dog også omfatte oplysning om svan-
gerskabsforebyggende midler. Der må være adgang
til, at den lægelige rådgivning også kan omfatte
psykiatrisk bistand. Samtidig med dette forslags
gennemførelse må loven om mødrehjælpsinstituti-
oner revideres, sådan at den bringes i overensstem-
melse med forslaget.

ad stk. 2, nr. 2. I andet punktum fastsættes det,
at kvindens samtykke er nødvendigt til svanger-
skabsafbrydelse, selv om hun er undergivet foræl-
dremyndighed. Dette kan siges at være en undta-

gelse fra myndighedslovens regel om, at forældre-
myndighedsindehaveren er beføjet til at træffe be-
stemmelse om barnets personlige anliggender, selv
om denne lov givetvis ikke har tænkt på en adgang
til fri svangerskabsafbrydelse.

ad stk. 2, nr. 3. Bestemmelsen dækker delvis den
såkaldte eugeniske indikation. Svangerskabsafbry-
delse efter eugenisk indikation i øvrigt kan ske efter
bestemmelserne i stk. 2, nr. 1, og kan efter omstæn-
dighederne kræve særlige hensyn.

Til § 3.

Stk. 1 svarer til lovens § 7, stk. 1.

Stk. 2 omhandler den i lovens § 1 nævnte situati-
on. Særligt skal fremhæves, at kvinden, medmindre
ganske særlige omstændigheder taler herimod, skal
give sygehusets overlæge sit samtykke til svanger-
skabsafbrydelse.

Til § 4.

Paragraffen, der træder i stedet for lovens § 8,
indeholder bestemmelse om, at udgifterne ved svan-
gerskabsafbrydelsen bør dækkes efter de gældende
regler for almindelig sygdomsbehandling. Dette er
motiveret med, at det anses for ønskværdigt, at alle
kvinder uanset økonomiske vilkår lader sig under-
kaste den lægeligt mest forsvarlige behandling på
sygehus, fremfor at indgrebet foretages på ukvalifi-
ceret vis. Ligeledes anses det for ønskværdigt, at et
abortindgreb af sygehus- og sundhedsvæsen be-
handles efter de regler, der er gældende for syg-
domsbehandling.

Til § 5.

Bestemmelsen træder i stedet for § 6 a i lov om
svangerskabshygge.

Da det må anses for nødvendigt, at oplysningsar-
bejdet om svangerskabsforebyggelse udbygges, fore-
slås det, at der ydes fuld refusion over de årlige fi-
nanslove.

Til § 6.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 9.

Til § 7.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs be-
stemmelser i § 10, stk. 3-6.

Til § 8.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 11.

Til § 9.

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 12.